

**”NJA, HELLRE SATSAR JAG PÅ ENG-
ELSKA” ATTITYDER TILL FINSKA BLAND
ÅLÄNDSKA UNGDOMAR**

Aleksiina Raja

Kandidatavhandling i svenska
Jyväskylä universitet
Institutionen för språk och kommunikationsstudier
2018

Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Kielten- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä: Aleksiiina Raja	
Työn nimi: ”Nja, hellre satsar jag på engelska” Attityder till finska bland åländska ungdomar	
Aine: Ruotsin kieli	Työn laji: Kandidaatintutkielma
Vuosi: Kevät 2018	Sivumäärä: 25 + liitteet
<p>Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena on selvittää, millaisia asenteita ja motivaatioita ahvenanmaalaisilla nuorilla on suomen kieltä kohtaan. Mantereella keskustelu ”pakkoruotsista” on ollut jo pitkään tunteita herättävä aihe. Ahvenanmaalla suomen kielen opiskelu on vapaaehtoista ja keskustelua suomen kielen asemasta on käyty kauan.</p> <p>Tutkimusaineisto on kerätty ahvenanmaalaisessa lukiossa, ja kyselyyn vastasi 94 lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijaa. Kyselylomake koostui yhteensä seitsemästätoista kysymyksestä, ja sen lopussa on avoimia kysymyksiä. Kyselyyn vastattiin anonyymisti.</p> <p>Tutkimusaineisto on analysoitu sekä kvantitatiivisesti laskemalla vastausten esiintymiskerrat ja kvalitatiivisesti poimimalla avainsanoja vastauksista. Jaoin vastaajat myös kolmeen eri ryhmään heidän perhetaustansa perusteella, jotta voin vertailla, johtuvatko asenteet perhetaustasta vai ei.</p> <p>Tutkimustulos osoittaa, että ahvenanmaalaisilla nuorilla on jokseenkin negatiivinen asenne suomen kieltä kohtaan. Kuitenkin ne, joilla on toinen vanhemmista suomenkielinen ovat asenteeltaan positiivisempia kuin muut vastaavat.</p>	
Asiasanat – Åland, attityder, språkattityder, motivation	
Säilytyspaikka – JYX	
Muita tietoja –	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Syfte och forskningsfrågor	5
1.2	Material	5
1.3	Metoder	6
1.4	Informanternas bakgrund	7
2	ÅLAND SOM SPRÅKGEMENSKAP	9
2.1	Åland som självstyrkt område	9
2.2	Språk på Åland: den språkliga debatten	9
3	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	12
3.1	Tidigare studier.....	12
3.2	Attityder.....	13
3.3	Språkattityder	14
3.4	Motivation	14
4	ANALYS AV RESULTATEN.....	16
4.1	Resultaten beträffande attityder till finska språket.....	16
4.2	Resultaten beträffande motivation till studier i finska	19
5	SAMMANFATTANDE DISKUSSION.....	23
	LITTERATUR	26
	BILAGOR.....	29

1 INLEDNING

Landskapet Åland är en del av Finland men ändå tycker de flesta finnar som bor på fastlandet att det känns som att åka utomlands när man besöker öriket. Mariehamn ligger närmare den svenska kusten än den finska men ålänningar tvivlar sig att vara svenska och samtidigt är de inte finländare heller. Åland är sedan 1921 ett självstyrande örike i republiken Finland och är enspråkigt svensk. Finskans ställning har orsakat en långvarig debatt. Finska medier har anklagat att Ålands landtingets språkpolitiska program i 2007 fungerar vara mer mot finska språket än att utveckla svenskans ställning i åländska samhället. (HS 16.4.2007).

Syftet med denna kandidatavhandling är att forska i attityder till finska bland åländska ungdomar. Dessutom vill jag kartlägga deras motivation i att lära sig finska.

Förutom om diskussionen om finskans ställning har även den så kallade tvångssvenskan länge varit ett hett diskussionsämne i fasta Finland (HS 25.2.2017). Elever på fastlandet läser svenska, alltså det andra inhemska språket, från sjätte klass till nionde och i gymnasiet läser man fem obligatoriska kurser. I Svenskfinland läser man också det andra inhemska språket och detta betyder att svenskspråkiga elever läser finska. Däremot är finska ett valfritt ämne på Åland. På Åland ska eleverna redan på lågstadiet erbjudas möjlighet att läsa frivilligt antingen finska, tyska eller franska. Engelska är ett obligatoriskt ämne. (Ålands läroplan för grundskolan 2015, 25). Mina utgångspunkter är att de ålänningar som har valt att studera finska också är motiverade.

Jag inleder med att redogöra för Ålands självstyrelse (avsnitt 2.1), Ålands språklag (avsnitt 2.2) och till sist den språkliga debatten på Åland (avsnitt 2.2.1).

I kapitel 3 redogör jag för de teoretiska utgångspunkterna för min undersökning och de centrala begreppen. De centrala begreppen är attityder, språkattityder och motivation.

I kapitel 4 diskuterar jag resultaten av undersökningen och ger till sist en sammanfattande diskussion i kapitel 5.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med min kandidatavhandling är att ta reda på hurdana attityder har åländska ungdomarna till finska och vad motiverar dem att studera finska på Åland. Man har tidigare forskat i Åland som språksamhälle i slutet av 1990-talet (Allardt Ljunggren 2008) men då granskade man ungdomarnas attityder till flera språk, inte bara till finskan. Dessutom har Allardt Ljunggrens studie gjorts nästan 20 år sedan och jag kan jämföra hur ungdomarnas attityder ändrats eller inte. Ålands status som en självstyrelse och demilitariserat område är unik och ungdomarnas attityd är ett aktuellt tema: de bor i ett enspråkigt svenskt och självstyrt område och i princip behöver de inte använda finska särskilt ofta.

Ungdomarna jag kommer att forska i studerar i Ålands lyceum som ligger i Mariehamn. Enligt Ålands statistik- och utredningsbyrå är antalet av befolkningen i Mariehamn 11 677. Nästan 10 000 av dem talar svenska, 585 invånare talar finska och de två andra största språken är lettiska och rumänska med 153 och 162 talare (Se tabell 1). Detta betyder att även om finska är det största minoritetsspråket är antalet inte så betydande jämfört med antalet av svenskspråkiga. Därför vill jag ha svar på följande forskningsfrågor:

- Hurdana attityder har ungdomarna till finska på 2010-talet?
- Hur kan man förklara dessa attityder?
- Vad motiverar ungdomar att studera finska på Åland?

De centrala begreppen i denna kandidatavhandling är *attityder*, *språkattityder* och *motivation* (Se kapitel 3).

1.2 Material

Materialet för denna undersökning består av enkäter (Se bilaga 1) som jag har samlat in i april 2017. Jag skickade min enkät till Ålands lyceum i februari 2017 och fick totalt 94 svar. Informanterna är första och andra årets gymnasister och deras ålder varierar mellan 16 och 20 år. Enkät är uppbyggd av öppna och slutna frågor. Totalt har jag 17 frågor och de öppna frågorna återfinns i slutet av enkäten.

Utifrån syftet har jag valt att använda mig enkäten som metod för min undersökning. Att

enkäten har valts som underlag för min undersökning beror på att jag vill få ett rakt svar på studenternas attityder och motivation till att lära sig finska (Kalaja 1999, 49). Jag har valt ut målgruppen enligt följande strategi: gymnasister kan beskriva noggrannare deras motivation till att lära sig olika språk, till exempel de har redan gjort framtidsplaner och vet om de verkligen behöver språket i arbetslivet eller inte. Enligt dessa kriterier tycker jag att materialet är relevant. Före datainsamlingen genomförde jag en pilotstudie med enkäten i min kandidatseminariegrupp för att få kommentarer på enkäten. Pilotstudien utfördes hösten 2016. Efter att ha förbättrat min enkät enligt de kommentarer jag fick skickade jag enkäten till rektorn för Ålands lyceum. Alla informanter har svarat på enkäten anonymt. Jag kommer att förstöra alla svar när min kandidatavhandling är färdig. När jag skickade enkäten skickade jag även forskningstillstånd där jag berättade om syftet med denna avhandling och hur informanternas svar kommer att användas.

1.3 Metoder

De metoder som jag har valt att utnyttja i min analys är *kvalitativa* och *kvantitativa metoder*. Jag använder den kvantitativa metoden när jag analyserar enkätens slutna frågor. Kvalitativa metoder använder när jag analyserar öppna frågor i slutet av enkäten. Resultaten av de slutna frågorna presenteras och analyseras på grund av frekvensen i svarsalternativen. Jag har tabeller både i löpande text och som bilagor. Tabellerna med statistik av resultaten har gjorts vid Jyväskylä universitets statistikservice. Kodning har använts när jag excerperade vissa ord och uttryck ur materialet i öppna frågor.

För att göra resultaten tydligare har jag indelat informanterna till tre kategorier: 1) informanter med båda föräldrar som *inte* kommer från Åland; 2) informanter med en förälder som kommer från Åland och 3) informanter med båda föräldrarna från Åland. För tydlighetens skull har jag nämnt dessa grupper grupp A, grupp B och grupp C, det vill säga att till exempel de informanter med båda föräldrar som kommer utanför Åland ingår i grupp A. Genom att dela informanterna till dessa grupper kan jag ta hänsyn till möjliga resultat som beror på deras familjebakgrund och dessutom är det tydligare att behandla resultaten.

1.4 Informanternas bakgrund

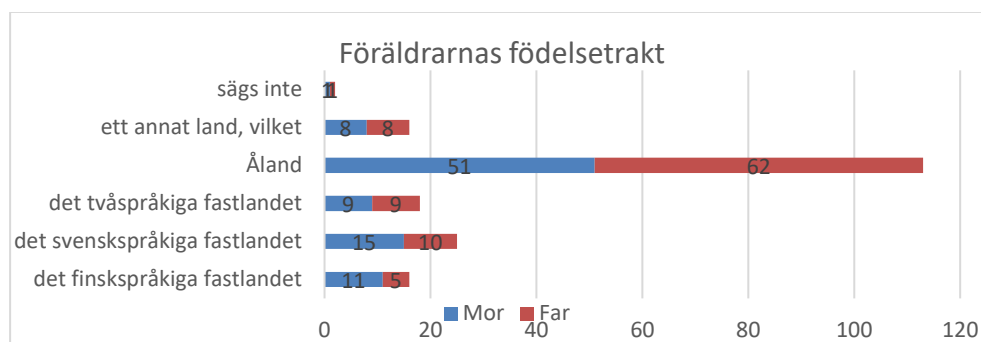
Det totala antalet informanter var 94. Under läsåret 2016 – 2017 var antalet studenter i Ålands lyceum 446. (Tabell 2).

Informanternas ålder varierade från 16 till 20 år (se figur 1). Av inlägget framgår det att största delen av informanterna var 17-åriga, med 57 svar. Jag fick 19 svar från 18-åriga och 14 svar från 16-åriga. 19- och 20-åriga var i minoriteten med 3 och 1 svar.

73 av 94 informanter var på årskurs 2, 20 informanter var på årskurs 1 och två informanter svarade inte på frågan (figur 2).

49 av 94 informanter var flickor, 42 var pojkar och fyra informanter svarade inte på frågan (se figur 3).

Över hälften av informanterna, det vill säga 72, började läsa finska på årskurs 5 i lågstadiet. Fem informanter har börjat läsa finska i gymnasiet (se figur 4).

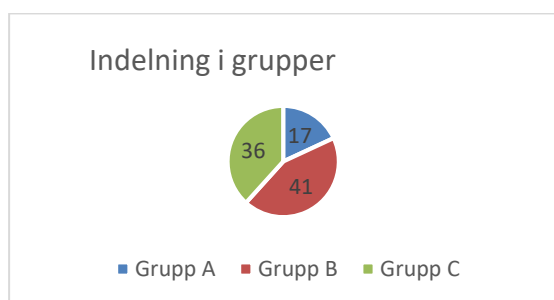
Figur 5. Föräldrarnas födelseort

Som man kan se i figur 5 anger 51 informanter att deras mor kommer från Åland och 62 anger att deras far kommer från Åland. Figuren visar att det svenskspråkiga fastlandet hade det andra högsta antalet med 15 mor och 10 far. 11 mor och 5 far kom från det finskspråkiga fastlandet och antalet mor och far från det tvåspråkiga fastlandet var samma, det vill säga nio. För att bevara informanternas anonymitet kommer jag inte nämna alla länderna som var angett i det sista alternativet, det vill säga det ”ett annat land, vilket”. Två informanter hade angett att deras båda föräldrar kommer från Asien, en informants föräldrar kommer från Östeuropa, och totalt 8 förälder var från Sverige.

Utgående från mitt material (se figur 6) hade 33 informanter släktingar i svenskspråkiga fastlandet och 32 hade i finskspråkiga fastlandet. I min enkät hade jag inte angett ett alternativ för

informanter som hade släktingar både i det finskspråkiga och svenskspråkiga fastlandet. 10 informanter hade ändå ringat in båda alternativen. 19 informanter hade inte alls släktingar i fastlandet.

Av inlägget (se figur 7) framgår att 31 informanter, det vill säga de flesta, reser till fastlandet en gång om året. Både *ett annat alternativ* och *fem gånger om året* har fått 19 svar. 15 informanter reser till fastlandet 10 gånger om året och 11 informanter reser aldrig till fastlandet. Tre informanter av 19 i *ett annat alternativ* hade svarat att de aldrig reser till fastlandet.

Figur 8. Gruppindelning enligt informanternas familjebakgrund.

I figur 8 har jag delat informanterna in i tre grupper enligt informationen de har givit om deras föräldrar. Jag har nämnt grupperna med bokstäverna A, B och C för tydlighetens skull. Till grupp A hör de informanter med båda föräldrar som inte kommer från Åland. Till grupp B hör de informanter vars ena förälder är ålänning. Till grupp C hör de informanter som har båda föräldrarna från Åland.

Till grupp A och samtidigt den minsta gruppen hör 17 informanter. Grupp B är den största gruppen med 41 informanter. Det näst mesta antalet informanter är grupp C med 36 informanter. Från och med nu kommer jag att analysera följande svar enligt de tre nämnda kategorier.

2 ÅLAND SOM SPRÅKGEMENSKAP

I detta kapitel redogör jag för Ålands självstyrelse (2.1). Därefter redogör jag för lagstiftningen när det gäller språkbestämmelser och sist presenterar jag den språkliga debatten på Åland (2.2).

2.1 Åland som självstyrt område

Åland är ett självstyrt demilitariserat och enspråkigt svenskt landskap i Finland som fick självstyrelse 1922. Landskapets allmänna styrelse och förvaltning hör till Ålands landskapsregering och dess myndigheter (Självstyrelselagen för Åland 1144/1991 § 3). Ålands landskapsregering kan stifta lag bland annat inom undervisning, hälso- och sjukvård, intern trafik och näringslivets främjande. Utrikesförvaltningen, civil- och straffrätt och domstolarna hör till riksmyndigheterna. (Eriksson 1997, 7). År 2000 var invånartalet 25 776 och 29 214 i 2016 (ÅSUB 2017, 3) Lagtinget består av 30 medlemmar som väljs vart fjärde år genom val. Rösträttsåldern är 18 år och för att rösta bör man ha åländsk hembygdsrätt. För att förtjäna hembygdsrätten bör man vara finsk medborgare, ha bott och hemvist i landskapet i minst fem års tid och ha tillfredsställande kunskaper i svenska (Självstyrelselagen för Åland 1144/1991 § 7).

Åland är indelat i 16 kommuner och dess största kommun och enda stad är Mariehamn. Staden grundades 1861 och är centrum för politik och näringsliv på Åland.

2.2 Språk på Åland: den språkliga debatten

De två officiella språken i Finland är finska och svenska. Åland har en självstyrelselag (1991/1144) som försäkrar bland annat att Åland är ett enspråkigt svenskt område vars ämbetspråk är svenska. Lagen garanterar att Åland är enspråkigt svenskt och ålänningarnas språkliga rättigheter att använda bara svenska.

36 §. Ämbetspråket

Landskapet är enspråkigt svenskt. Ämbetspråket i stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska. Ålandsdelegationens ämbetspråk är svenska. Utlåtanden och avgöranden av högsta domstolen som avses i denna lag skall avfattas på svenska (...). (Självstyrelselag 1991).

Enligt självstyrelselagen har finskspråkiga invånare på Åland rätt att använda finska i vissa situationer, till exempel inför domstol och andra statsmyndigheter.

37 §

Rätt att använda finska

Finska medborgare har rätt att i egen sak inför domstol och andra statsmyndigheter i landskapet använda finska. (Självstyrelselag 1991).

Den 25 april 2006 gavs ut ett förslag till språkpolitiskt program för Åland. Uppdragen var att komma på ”konkreta förslag till åtgärder på basen av den rapport om svenska språkets ställning på Åland som färdigställdes i augusti 2003” (Ålands landskapsregering meddelande nr 3/2006–2007). I programmet kartlägger man följande problem: bristande tillgång till relevant information, fortbildning och aktuellt material på svenska som kan leda till att de svenskspråkiga som inte kan svenska har inte möjligheten att utvecklas inom det egna ansvarsområdet i arbetslivet. För konsumenter uppstår det problem med varudeklarationer, instruktioner och manualer eftersom de är tillgängliga bara på finska. Dessutom känner läkare från Sverige som jobbar vid Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) ibland osäkerhet med finskspråkiga epikriser, vårdföreskrifter och remisser.

De konkreta lösningarna till ovanstående problem var att samverka mer med Sverige och finlandssvenska organisationer samt informera om Ålands enspråkiga status och om möjligheter till handelsförbindelser. Målet med det språkpolitiska programmet var att ”vidmakthålla det svenska språket som Ålands enda samhällsbärande språk” (Meddelande från Ålands landskapsregering M 3/2006–2007). Dessutom att det inte skulle vara nödvändigt att behärska finska för att man skulle kunna leva och verka på Åland. Ett sätt att utveckla den åländska språkpolitiken är att upprätthålla och utveckla kontakterna till det svenska språket utanför Åland, till exempel samverka med Öland och Gotland samt med svenska riksmyndigheter (Meddelande från Ålands landskapsregering M 3/2006–2007).

Språkprogrammet har kritiserats av finska medier (HS 16.4.2007) eftersom programmet sägs vara mer fientlig mot finska språket i stället för att förbättra svenskans ställning i Finland. Helsingin Sanomat påpekar att 80 procent av Ålands handel är inriktad till fastlandet.

Enligt en undersökning av Ålands statistik- och utredningsbyrå (2008, 10–11) är kunskaper i finska en stor meriteringsfaktor vid nyrekrytering inom näringslivet. Inom den offentliga sektorn är kunskaper i finska betydande. De finska kunskapskraven minskar möjligheter till rekrytering utanför Åland, till exempel från Sverige.

Finskan väcker olika känslor bland ålänningar men språket har varit det populäraste frivilliga språket i åländska grundskolor. I 2014 läste 85,1 procent av elever på årskurs 5 finska frivilligt i åländska grundskolor (Se tabell 3). Under läsåret 2016–2017 i Ålands lyceum har A2-finska varit det populäraste frivilliga språket med 109 studenter. Kurser i spanska och tyska har valts av 91 och 89 studenter och 90 studenter har valt B-finska (se tabell 2).

3 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I det här kapitlet kommer jag att ange de relevanta studierna (se avsnitt 3.1) och redogör de väsentliga begreppen. De väsentliga begreppen i denna kandidatavhandling är *attityder* (avsnitt 3.2), *språkattityder* (avsnitt 3.3) och *motivation* (avsnitt 3.4).

3.1 Tidigare studier

Det har gjorts undersökningar om attityder till finska språket på Åland. Den senaste är Barbro Allardt Ljunggrens (2008) doktorsavhandling om språkattityder hos åländska ungdomar dessutom ville hon kartlägga olika språks status och funktion på Åland. Målsättning är att beskriva främst svenskans, engelskans och finskans betydelse och användbarhet. Enkätundersökningen genomfördes ursprungligen 1998–1999 och hennes informanter var på årskurs 9 och andraårsstudenter på Ålands lyceum.

Studien visar att det finns skillnader inom språkattityder mellan ungdomar som på basen av deras familjebakgrund, tilltalas de i någon mån finska hemma eller inte. Till exempel 43 av 257 elever på årskurs 9 hade åtminstone en förälder som pratade något annat språk än svenska. För 32 av dem var språket finska och 20 av dem sade att finska talades relativt ofta hemma, flera gånger om veckan. Finska gruppen hade mera positiva attityder till bland annat att flytta till Finland, de besökte fastlandet oftare och med större sannolikhet pratade finska under vistelsen. Bruket av finlandssvenska medier var högre i den finska gruppen än hos de övriga informanterna. När det gäller färdigheter i olika språk skattar den finska gruppen sina färdigheter i engelska högre än i finska, men båda ligger rätt nära för den finska gruppens del.

Alla elever i årskurs 9 prioriterade svenskan som det viktigaste språket, engelska som det näst viktigaste och finskan som det tredje viktigaste i deras liv. Det fanns inga skillnader mellan finska gruppen och de andra respondenterna på den här frågan.

Slutsatsen av denna studie var att den finska gruppen var mer positiv till finskan än resten av informanterna men när det gällde relationen mellan Åland och svenskan (samt Sverige) och Åland och engelskan fanns det inga skillnader mellan grupperna.

Cardelús (2016) har forskat i motivation samt studie- och lärande relaterade attityder hos elever som studerar moderna språk i den svenska gymnasieskolan. Han ville forska i bland annat faktorer och händelser som påverkar elevernas val att läsa främmande språk. Dessutom vill han forska i vilka faktorer och händelser är väsentliga för att skapa motivation samt studie- och lärande relaterade attityder. Studien innehåller 43 enkäter med öppna frågor samt narrativa intervjuer med andraårsstuderande från två olika gymnasier.

Cardelús undersökte studenter som läste franska, tyska och spanska. Resultaten visade att flera studenter hade valt att läsa ovannämnda språk på grund av emotionella skäl, till exempel lust och nyfikenhet. var lärande beskriven som ”det är roligt” och ”jag är passionerad av språket i fråga”.

Flera studenter hade ett visst mål när det gällde språkinläring. De ville bli kompetenta språkbrukare i målspråket och många tyckte att det motiverar att lära sig språket när man reser eller går på utbyte till målspråksmiljön.

3.2 Attityder

Det finns en del olika definitioner av begreppet *attityd* beroende på respektivet. Attityd som begrepp kan anses ha en enhetlig eller en komplex struktur (Bijvoet 1998, 31). I denna kandidatavhandling anser jag att attityd har en komplex struktur. Den innehåller tre komponenter och alla dessa komponenter kan fungera samtidigt (se t.ex. Bijvoet 2013, Cardelús 2016). De tre komponenterna är kognitiva komponenter (*cognitive*), affektiva komponenter (*affective*) och såväl konativa (*behavioural*) komponenter. Kognitiv komponent inbegriper olika sorters av uppfattningar och föreställningar om attitydobjektet. En affektiv komponent har mer att göra med känslomässiga värderingar som kopplas till ovannämnda föreställningar och uppfattningar. De kan ligga på en graderad skala med en positiv pol och negativ pol. Den konativa komponenten syftar på vår inställning till attitydobjektet, det vill säga hur vi handlar oss i situationen.

3.3 Språkattityder

Språkattitydsforskning har börjat på 1960-talet när Lambert (1960) forskade i kanadensares attityder till engelska och franska och dessa språks talare (Kalaja 1999, 46).

Enligt Bijvoet (2013, 128) kan språkattityder definieras på följande sätt: ”värderande inslag i människors reaktioner gentemot språkliga varieteter eller deras talare”.

Språkattityder har två nivåer: mikro- och makronivå. Med *mikronivå* menar man t.ex. attityder mot enskilda ord eller uttal och med *makronivå* till exempel språkpolitiska beslut och språkval (Bijvoet 1998, 33). De tidigare nämnda komponenterna (se kapitel 3.2.1) lämpar sig även i språkattityder. Det vill säga att olika språk och deras talare väcker olika känslor samt tankar och kan få människor att uppföra sig på ett visst sätt. Enligt Bijvoet (2013, 129) är språk en betydande del av vår identitet. Med hjälp av olika språkliga variationer, till exempel slang och dialekter, kan vi visa grupptillhörighet. Garrett m.fl. (2003, 12) konstaterar att det därför kan vara relativt svårt att identifiera attityder till språkliga varieteter i stället för attityder till grupper och personer som använder språket i fråga. Einarsson (2004, 218) ger ett exempel på relationen mellan svenskar och danskar: svenskar brukar älska danskar, men tycker att danska språket är svårt.

3.4 Motivation

Med motivation avser jag ”vilja att lära sig målspråket och ansträngning som läggs ned på uppgiften” (Abrahamsson 2009, 207). Attityder och motivation samspelar med varandra. Attityder spelar en stor roll inom lärande i allmänhet, inte minst i språkinläring. Garrett (2010, 128) konstaterar att ”attityder utgör en kritisk inre faktor i andraspråksmotivation.”

Enligt Gardner och Lambert delas motivation till instrumentell (eng. *instrumental*) och integrativ (*integrativeness*) motivation. När det gäller instrumentell motivation är inläringen motive-rad av ekonomiska fördelar, till exempel att man lär sig ett språk för att få bättre jobb. Med integrativ motivation menar man att man vill integrera sig till målspråkets kultur och samhälle. Enligt Gardner och Lambert fungerar den integrativa motivationen starkast i språkinläring. (refererad i Cardelús 2016, 67).

Dörnyei har kritiserat *integrativeness* (Dörnyei & Ushioda 2009, 24) på grund av globalisering och engelska som dominerande lingua franca. Arnett (2002, 774) konstaterar att de flesta människor utvecklar en dubbel identitet som kombinerar deras lokal identitet och identitet som är en länk till global kultur. I det här perspektivet är det inte tydligt vem som är målspråkets talare eller kultur.

År 2005 föreslog Dörnyei att hans teori *The L2 Motivational Self System* ersätter Gardners och Lamberts teori (Dörnyei & Ushioda 2009). Dörnyeis system är byggd på tre komponenter:

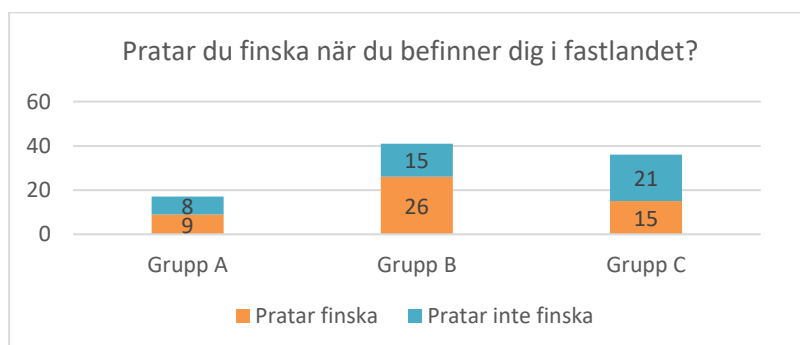
- *Ideal L2 Self*. En effektiv motivator för att lära sig L2-språket när man försöker tänka sig som idealisk språkbrukare. Instrumentell och integrativ motivation skulle traditionellt höra till denna komponent.
- *Ought-to L2 Self*. Vilka egenskaper bör man ha för att nå målet eller undvika möjliga negativa konsekvenser.
- *L2 Learning experience*. Anknyter till läromiljön och läroerfarenheten, till exempel påverkan av läraren, jämnåringarna och hur inläraren upplever framgång.

4 ANALYS AV RESULTATEN

I det här kapitlet redovisar jag resultaten av enkätstudien. Jag presenterar en enkätfråga åt gången med de följer inte samma ordning som i den ursprungliga enkäten (se bilaga 1). Jag kommer inte heller presentera varje enkätfråga utan bara de som är väsentliga för den här studien. Alla figurer och tabeller om varje fråga finns dock i bilagor fast de inte presenteras i detta kapitel. Resultaten är indelade i två avsnitt: 4.1 Resultaten beträffande attityder till finska språket och 4.2 Resultaten beträffande motivation till att studera finska.

4.1 Resultaten beträffande attityder till finska språket

Figur 9 nedan visar att största gruppen som talar finska när de besöker fastlandet är grupp B. Hälften av grupp A, det vill säga nio informanter, pratar finska och mindre än hälften i grupp C, det vill säga femton informanter pratar finska i fastlandet. Största andelen som inte pratar finska i fastlandet är grupp C med 21 svar. 15 informanter i grupp B och 8 informanter i grupp A har svarat att de inte talar finska på fastlandet.

Figur 9. Pratar du finska när du befinner dig i fastlandet?

Som påpekades i avsnitt 3.3 kan det vara svårt att identifiera om attityderna är riktade till språket eller språktalaren. Av inlägget framgår det att två informanter från grupp C pratar endast svenska och det är deras sätt att stöda svenska språkets ställning på fastlandet (se exempel 1 och 2).

- (1) ”Jag använder svenska så mycket som möjligt” (informant 82 från grupp C)
- (2) ”Vill stöda svenskspråkigheten så mycket som möjligt” (informant 83 från grupp C)

Följande exempel visar att en informant har negativa attityder till själva språket (se exempel 3).

(3) ”Någon annan får prata” (informant 17 från grupp A)

De flesta respondenterna använde finska bara vid kundbetjäning. Antalet var fem i grupp A, sjutton i grupp B och fjorton i grupp C som använder finska vid kundbetjäning (se exempel 4).

(4) Tackar på restaurang, ibland då man beställer” (informant 62 från grupp C)

Ändå den andra största orsaken för att respondenterna inte talar finska på fastlandet beror inte på deras attityd till språket utan deras uppfattningar om deras kunskapsnivån i finskan. Antalet var två informanter från grupp B och tre informanter från grupp C. Detta kommer fram tydligt i exempel 5 och 6.

(5) ”I butiker och café när jag inte behöver prata mycket” (informant 39 från grupp B)

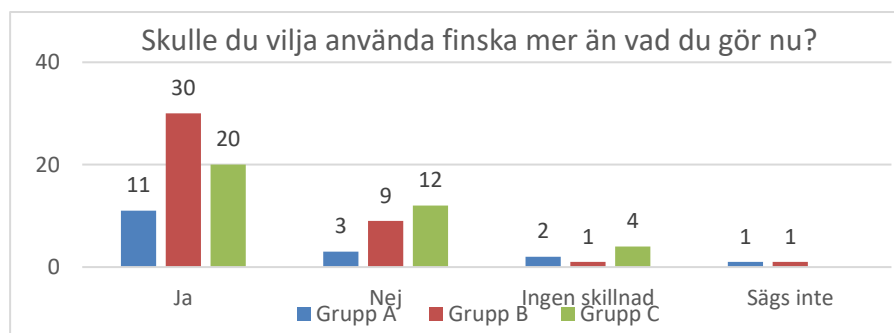
(6) ”Känner mig för osäker, prövar svenska eller engelska beroende på den jag pratar med” (informant 85 från grupp C)

Tabell 4. Med skalan 1–10, hur roligt är det att studera finska?
Med skalan 1–10, hur nödvändigt är det att studera finska?

Grupp	Fråga 11. Det är roligt att studera finska	Fråga 12. Det är nödvändigt att studera finska
Grupp A	6,59	7,76
Grupp B	5,93	7,63
Grupp C	5,19	7,17

Enligt tabell 4 ovan tycker grupp A mest att det är roligt att studera finska (medelvärde 6,59). Informanter i grupp B har fått medelvärdet 5,93 och grupp C 5,19. När det är fråga om hur nödvändigt det är att studera finska har grupp A fått 7,76 och grupp B 7,63. Skillnaden mellan dessa två grupper är inte relativt stor: 0,13. Jämfört med grupperna A och B tycker grupp C minst att det är nödvändigt att studera finska: medelvärdet är 7,17. Tabell 4 ovan visar att fast ungdomarna inte särskilt tycker om att studera finska tycker de att den är nödvändigt. Enligt Garrett (2010) samspelar motivation och attityder med varandra och enligt Dörnyeis (2009) teori om *L2 Learning experience* hur läraren samt klasskamraterna har en stor inverka på inlärningserfarenheter. Således kan det vara att skolmiljön påverkar också ungdomarnas attityder till språk som vidare påverkar deras motivation.

Utgående från figur 10 nedan är grupp B med 30 respondenter den största gruppen som vill använda mer finska än vad de gör nu. 20 informanter av grupp C och 11 informanter av grupp A ville använda finska mer än nu. Oavsett av gruppernas storlek ville majoriteten av informanterna använda mera finska än de gör nu. Grupp C, med 12 informanter, var den största gruppen som svarade nej på frågan. Nio informanter av grupp B och tre av grupp A svarade nej. Totalt antal av sju informanter av alla tre grupperna hade svarat ingen skillnad till frågan.

Figur 10. Skulle du vilja använda finska mer än vad du gör nu?

Vanligaste orsaken till att använda mer finska var att respondenterna ville använda mer vardaglig finska (se exempel 7). Man kan dra den slutsatsen att ungdomarna tycker att den idealiska språkbrukaren är en som kan använda språket i vardagliga situationer.

(7) ”I vardagliga situationer skulle det vara mer praktiskt” (informant 10 från grupp A)

Det visades att familjens attityder kan ha inverkan på ungdomarnas egna attityder. En informant lyfter fram diskrimination till diskussionen. Se exempel 8 nedan.

(8) ”Nej, inte på Åland. Vi MÅSTE bevara svenskan i Finland. Den är hotad. Inom min livstid kommer svenskan vara borta i Finland. Svenskan måste bevaras. I Svenskfinland är vi diskriminerade. Min pappa fick inte jobb för att han var svenskspråkig. Man får höra ’hurri’ när man är i Finland och pratar svenska. Jourreformen är bland det värsta då svenska prioriteras i sista hand” (informant 56 från grupp B)

Samt miljö har också en inverkan på attityder samt motivation. Dörnyeis teori om *Ideal L2 Self* uppmuntrar inläraren att föreställa sig som en ideal språkbrukare. Ändå sju respondenter hade sagt att de inte tycker att de behöver finska på Åland på grund av att landskapet är enspråkigt svenskt. (se exempel 9)

(9) ”Nej, har inget behov av det i en svenskspråkig miljö” (informant 83 från grupp C)

I fem inlägg kom det fram att respondenterna ville antingen prioritera andra språk i stället för finskan eller de var inte intresserade av språket. Tre av respondenterna var från grupp A och

två från grupp C. Se exempel 10 och 11. Min kandidatavhandling har faktiskt fått sitt namn efter exempel 10.

(10) ”Nja, hellre talar jag engelska” (informant 11 från grupp A)

(11) ”Nej, inte riktigt, eftersom jag inte är speciellt intresserad av språket” (informant 80 från grupp C)

Andra argumentation som kom upp i ungdomarnas svar att finskan är för svårt eller att använda finska på Åland är inte samma sak som på fastlandet. Se exempel 12 och 13 nedan.

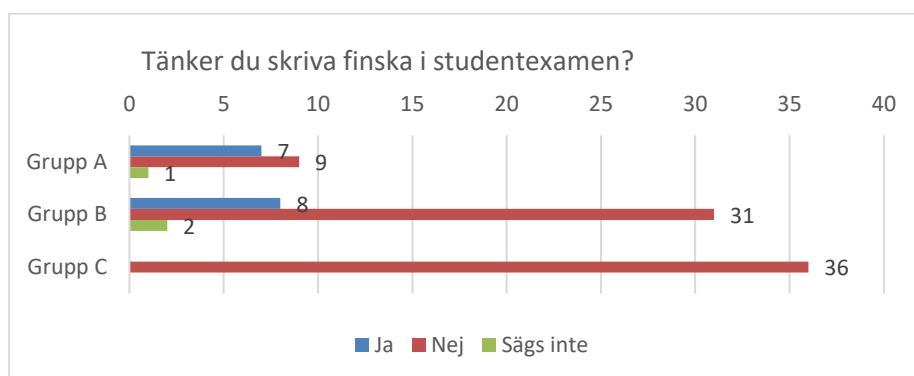
(12) ”Även fast jag pratar finska med min mamma är det inte samma sak som att bo på fastlandet eftersom allt går på svenska på Åland. Därför skulle jag gärna vilja använda mer finska.” (informant 27 från grupp B)

(13) ”Jo det skulle vara bra om man fick chansen att prata mer finska för att kunna lära sig bättre. Men det är läskigt att prata finska då man känner sig så dålig” (informant från grupp B)

4.2 Resultaten beträffande motivation till studier i finska

Enligt tabellen (se tabell 5) visar det sig att de tre mest frekventa alternativen som motiverar informanterna i grupp A att läsa finska är följande: det hjälper mig att få arbete på Åland (68,8 %), jag vill lära så många språk som möjligt (68,8 %) och det hjälper mig att få arbete på fastlandet (56,30 %). Enligt informanterna i grupp B är de tre mest frekventa alternativen följande: det hjälper mig att få arbete på Åland (80,0 %), det hjälper mig att få arbete i fastlandet (67,5%) och att få använda finska i praktiken (67,5 %).

De mest frekventa alternativen i grupp C var: det hjälper mig att få arbete på Åland (82,9 %), att få använda finska i praktiken (54,3 %) och det hjälper mig att få arbete i fastlandet (45,7 %). I ljuset av tabellen kan man påstå att informanterna tycker att de bör kunna finska, det vill säga språket är ett medel för att få arbete och enligt deras svar är det inte så viktigt för dem att till exempel kunna känna den finskspråkiga kulturen. Att få känna kulturen bland den finskspråkiga befolkningen på fastlandet motiverade mest grupp A (31,1 %) medan informanter i grupp B och C har mindre än 10% ringat in alternativet (7,5 % i grupp B och 8,6 % i grupp C). Emellertid har en fjärdedel från varje grupp tyckt att det är motiverande att kunna prata med infödda språkbrukare på finska. Både i grupp A och B hade 25 procent ringat in alternativet och i grupp C var andelen 28,6 procent.

Figur 11. Tänker du skriva finska i studentexamen?

Figur 11 ovan visar att det totala antalet informanter från alla grupper som tänker skriva finska i studentexamen är 15. Från grupp A tänker sju informanter skriva finskan och i grupp B är antalet åtta. Av alla 36 informanter i grupp C kommer ingen att skriva finska i examen. I grupp B ska 31 informanter inte skriva finskan och i grupp A är antalet nio. Tre informanter har inte svarat på frågan. Fem informanter i grupp A och en informant i grupp B kommer att skriva finska i studentexamen eftersom de möjligtvis kommer att studera eller arbeta på fastlandet (se exempel 14 och 15).

(14) ”Ja, eftersom jag kommer att studera vidare och möjligtvis även arbeta i fastlandet” (informant 8 från grupp A)

(15) ”Ja, jag har tänkt det! Det är ett språk jag gillar och det kommer jag nog ha nytta av i framtiden” (informant 15 från grupp A).

I tillägg till att skriva finska sågs vara en fördel i framtida studier tyckte informanterna i grupp B att finskan är roligt eller att hen borde skriva finska (se exempel 16 och 17)

(16) ”Ja, eftersom jag studerat så pass länge och har lätt för det, vill jag även lära mig finska ännu bättre” (informant 25 från grupp B)

(17) ”Jo, jag tänker att skriva det eftersom jag pratar finska hemma och det som en fördel och jag tycker även att det är roligt att studera finska (informant 27 från grupp B)

Det kom också fram i ett inlägg att familjen har inverkan på deras ämnesval i examen. (se exempel 18).

(18) ”Ja, för att alla mina syskon har gjort det och det är en bra förutsättning för framtida studier” (informant 14 från grupp A)

Den vanligaste orsaken till att inte skriva finska var att gymnasisterna gick *kortfinska* och det inte är möjligt att skriva den i studentexamen. Med *kortfinska* menar man att man har börjat

språket i gymnasiet. Detta kom fram i 26 inlägg varav två informanter var från grupp A, åtta från grupp B och sexton från grupp C. Andra orsaker till att inte skriva finska var att språket är för svårt eller respondenterna ville prioritera andra språk. Fyra informanter i grupp A tyckte att språket var för svårt och antalet var åtta och femton i grupperna B och C. Se exempel 19 och 20 nedan.

(19) ”Nej, alldeles för svårt. Det krävs mycket för en ålänning som ej har en finskspråkig förälder att lära sig finska så pass bra att man klarar studenten i finska” (informant 13 från grupp A)

”Herregud nej! Kan inte tillräckligt och kommer inte lära mig tillräckligt” (informant 89 från grupp C).

(20) ”Nej för att jag tänker skriva franska då och det blir för mycket att skriva finska också” (informant 3 från grupp A).

72 informanter hade börjat läsa finska i lågstadiet och 10 informanter hade börjat läsa finska i gymnasiet (se figur 4). Som påpekades ovan konstaterade 26 informanter att de inte kan skriva finska i studentexamen eftersom de går i *kortfinska*. Detta betyder att det finns informanter som har börjat språket i lågstadiet men har bestämt sig i gymnasiet att de vill studera B-finska i stället för A-finska. Det här kan man tolkas så att studenterna har erfarit språket för svårt och bestämt sig att läsa den på en lättare nivå. Det var också vanligt att respondenterna ville lära sig bara de enklaste fraserna. Det här kom fram när jag frågade om de skulle vilja använda mer finska (se avsnitt 4.1). Både informanter i grupp A och C tyckte att de vill lära sig bara de enkla faserna i finska och deras nuvarande kunskaper räcker för att nå målet. Se exempel 21 och 22 nedan.

(21) ”Nej vill som sagt kunna lite” (informant 59 från grupp C)

(22) ”Ingen skillnad faktiskt. Jag tycker att jag kan redan så pass bra för att beställa i restaurangen eller ngt sånt där” (informant 9 från grupp A).

När det gäller finskspråkig musik eller sociala medier var informanterna aktiva (Se figur 12). 16 informanter både från grupp B och C svarat att de lyssnar på finskspråkig musik eller följer youtuber eller bloggare på sociala medier. Antalet informanter i grupp A som gör det är 6. Grupp B, med 24 informanter, var den största gruppen som lyssnar inte på finskspråkig musik eller följer olika sociala medier. Antalet var 19 i grupp C och 6 i grupp A som inte lyssnar på finskspråkig musik eller följer olika sociala medier. En informant från varje grupp hade inte svarat på frågan.

En informant hade angett att finskspråkig musik stöder hens språkinläring. Se exempel nedan 23.

(23) ”Jag brukar lyssna på finsk pop och sjunga med hjälp av lyricsen. Jag följer Robin Packalen på snapchat och instagram bara för att öva och också få höra ungdomars slang” (informant 40 från grupp B)

Två informanter hade angett att de följer olika idrottare på sociala medier (se exempel 24):

(24) ”Lyssnar inte på musik men följer ishockeyspelare och formula 1 körare på instagram” (informant 45 från grupp B)

En informant vägrar att lyssna på finskspråkig musik (se exempel 25). Informanten var samma vars familj hade erfarit diskrimination. Med all sannolikhet kan man konstatera att hen har negativa attityder till både språket och språkbrukaren.

(25) ”Bara Yle X3M. PÅ SVENSKA! INGET FINSKT” (informant 56 från grupp B)

5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

I detta kapitel sammandrar jag mina resultat genom att svara på forskningsfrågorna. Dessutom jämför jag resultaten med den tidigare forskningen som har gjorts om temat.

Syftet med denna kandidatavhandling var att forska i attityder till finska bland åländska ungdomar. Studien visar att ungdomarna hade relativt negativa attityder till finska. Jag hade tre forskningsfrågor. Den första forskningsfrågan var följande: Hurdana attityder har ungdomarna till finska på 2010-talet? Det fanns relativt klara skillnader mellan de tre grupperna. Grupp B hade mest positiva attityder till finska samt största motivationen att lära sig språket. Åsikter, attityder och motivation skiljde sig mycket inom grupp A men majoriteten i denna grupp hade mer positiva än negativa attityder till finska. Den homogena gruppen var grupp C som hade mest negativa attityder till finska språket. Negativiteten hos ungdomarna kan observera hur de har svarat på frågorna. Till exempel respondent 56 i exempel 25 har skrivit med stora bokstäver att hen lyssnar ”INGET FINSKT” på radion. Dessutom har respondent 17 i exempel 3 att ”någon annan får prata [finska]” när hen besöker fastlandet. Å andra sidan syns positiviteten hos ungdomarna när de har svarat att de tycker om språket och vill lära det mera (exempel 16 och 17) och att genom finskspråkig musik försöker de lära sig finska (exempel 23).

Den andra forskningsfrågan lydde: hur kan man förklara dessa attityder? Som sagt fanns det skillnader inom alla grupper. Det visade sig att föräldrarna har en inverkan på barnens egna attityder inte minst språkattityder. I exempel 18, informant 14 kommer att skriva finskan i studentexamen eftersom hans syskon också har gjort det. Å andra sidan konstaterar informant 56 i exempel 8 att hen inte vill använda mer finska på grund av diskriminering hans familj har erfarit. En annan orsak till negativa attityder är att informanterna inte tyckte att de behöver finska i en svenskspråkig ort (se exempel 9). Den tredje orsaken är att ungdomarna är oroad för svenskans ställning i Finland och vill stöda svenskspråkigheten så mycket som möjligt. Därför använder de så mycket svenska som det går på fastlandet (se exempel 1 och 2).

Den tredje och sista forskningsfrågan lydde: Vad motiverar ungdomarna att studera finska på Åland. I alla grupper kom det fram att ungdomarna vill lära sig finska för att få jobb på Åland.

Dessutom hade grupperna B och C angett att de vill få jobb på fastlandet. Grupp A skiljer sig från de två andra grupperna genom att den andra mest frekventa målet är att de vill lära så många språk som möjligt. Man kan dra den slutsatsen att för dessa informanter är finska ett språk bland andra. För andra informanter teorin om *Ought-to L2 Self* (Dörnyei och Ushioda 2009) visar sig i de här svaren. Informanterna tycker att de bör kunna finska, det vill säga språket är ett medel, för att få arbete och enligt deras svar är det inte så viktigt för dem att till integrera sig till finskspråkiga kultren. Således lusten för att utveckla sig som en idealisk språkbrukare är inte så betydande. Detta kommer fram också i respondenternas andra svar: de vill kunna bara enkla fraser på finska och klara sig med de kunskaper de får i gymnasiet (till exempel 21 och 22).

En annan orsak till ungdomarnas brist på motivation till finska är att de tycker att språket är för svårt. Som påpekats tidigare finns det respondenter som har börjat språket i lågstadiet men har bestämt sig i gymnasiet att de vill studera B-finska i stället för A-finska. Det här kan man tolkas så att studenterna har erfårit språket för svårt och bestämt sig att läsa den på en lättare nivå. Enligt informant 13 i exempel 19 krävs det mycket för en ålänning som inte har en finskspråkig bakgrund för att klara studenten i finska.

Så som i Allardt Ljunggrens (2008) studie hade de informanter som hade familj från fastlandet mer positiv attityd till finska än de som inte. Både i min forskning och Allardt Ljunggrens fanns det informanter som föredrar engelska oberoende om deras familjebakgrund. Enligt exemplen 8 och 62 där informanterna valde att tala engelska i stället för finska eller att de hellre talar engelska än att de skulle utveckla deras kunskaper i finska.

I skillnad till studien av Cardelús (2016) hade få informanter sagt att de studerar finska eftersom det var roligt. Och som nämnts i avsnitt 4.1 varierade medelvärdet för hur roligt det är att studera mellan 6,59 till 5,19. Ändå hade många informanter ett mål de ville nå genom att studera finska, till exempel de ville studera i fastlandet i framtiden.

Om man skulle upprepa min studie med samma informanter och samma enkätfrågor tycker jag att man skulle få samma resultat. Dessutom har min studie fått liknande resultat som Allardt Ljunggren fast min enkät var inte lika omfattande som hennes.

Jag anser att enkätmetoden var mest passande i denna studie eftersom jag hade många informanter och jag hade slutna och öppna frågor.

I vidare studier om attityder till finska bland ungdomar på Åland kunde man forska i grundskoleelever på Åland och deras attityder. Dessutom kunde man komplettera enkäten med intervjuer. Med både gymnasisternas och grundskoleelever kunde man få en större helhetsbild om språkattitydmiljön på Åland.

LITTERATUR

Abrahamsson, N. (2009). *Andraspråksinlärning*. Lund: Studentlitteratur.

Allardt Ljunggren, B. (2008). *Åland som språksamhälle: Språk och språkliga attityder på Åland ur ett ungdomsperspektiv*. Stockholm. Tillgänglig på Internet. <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:199704/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 06.09.2016)

Arnett J. J. (2002). *The Psychology of Globalization*. I American Psychological Association. Volume 57. No 10. 774 - 783. Tillgänglig på Internet. http://jeffreymarnett.com/articles/ARNETT_The_Psychology_Globalization.pdf (Hämtad 6.3.2018).

Bijvoet, E. (1998). *Sverigefinnar tycker och talar: Om språkattityder och stilistisk känslighet hos två generationer sverigefinnar*. Uppsala: Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.

Bijvoet, E. (2013). Språkattityder. I Sundgren, E. (red), *Sociolingvistik* (2. uppl.). Stockholm: Liber, 122-151.

Cardelús, E. (2016). *Motivationer, attityder och moderna språk - en studie om elevers motivationsprocesser och attityder vid studier och lärande av moderna språk*. Stohkolm: Institutionen för språkdidaktik vid Stockholms universitet. Tillgänglig på Internet. <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:886009/FULLTEXT03.pdf> (Hämtad 15.12.2017)

Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (2009). *Motivation, language identity and the L2 self*. Bristol: Buffalo, NY: Multilingual Matters.

Helsingin Sanomat 16.4.2007. Ahvenanmaalla halutaan suojaa Suomelta.

Helsingin Sanomat 25.2.2017. Pakkoruotsia markkinoidaan nuorille aivan väärin – Harva teini haaveilee urasta kunnanvirastossa.

Einarsson, J. (2009). *Språksociologi* (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, S. (1997). *Åland: Kort och gott*. Mariehamn: Ålands landskapsstyrelse.

Garrett, P., Coupland, N. & Williams, A. (2003). *Investigating language attitudes: Social meanings of dialect, ethnicity and performance*. Cardiff: University of Wales Press.

Garrett, P. (2010). *Attitudes to language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Lambert, W. E., Hodgson, R. C., Gardner, R. C., & Fillenbaum, S. (1960). *Evaluational reactions to spoken languages*. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60(1), 44-51

Landskapsregeringens protokoll K10/04/1/41, 30.9.2004. [Online]. Tillgänglig <http://old.regeringen.ax/.composer/ls-prot/KANSLI/2004/K1004P017.html>

Landskapet Ålands läroplan för grundskolan (2015).

Kalaja, P. (1999). Kieli ja asenteet. I Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh. *Kielenoppimisen kysymyksiä*. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto, 45-72

Självstyrelselag för Åland (1144/91). Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1991/19911144>

Språkpolitiskt program. Ålands landskapsregering, Bilaga till M3 2006-2007. Insatser för svenska språkets ställning – förslag till språkpolitiskt program för landskapet Åland.

Ålands statistik- och utredningsbyrå (2017) *Åland i siffror*. Tillgänglig: <http://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/attachments/page/alsiff17svpub.pdf>

(Hämtad 12.2.2018)

Ålands landskapsregering, Meddelande 3 2006-2007 till Ålands lagting.

Ålands statistik- och utredningsbyrås rapport 2008:10-11. *Det finska språkets ställning inom det åländska arbetslivet*. Tillgänglig:

<http://www.asub.ax/sites/www.asub.ax/files/reports/xrapport2008.1.pdf> (Hämtad 20.02.2018)

BILAGOR

Bilaga 1. Enkäten

1. Hur gammal är du? _____
2. I vilken årskurs går du? _____
3. Är du flicka
 pojke
 vill inte säga
4. Hur länge har du studerat finska? Nämn också årskursen när du började läsa finska.

5. Är din mor från det finskspråkiga fastlandet
 det svenskspråkiga fastlandet
 det tvåspråkiga fastlandet
 Åland
 ett annat land, vilket? _____
6. Är din far från? det finskspråkiga fastlandet
 det svenskspråkiga fastlandet
 det tvåspråkiga fastlandet
 Åland
 ett annat land, vilket? _____

7. Har du släktingar som kommer från fastlandet eller bor där?
 Ja, från/i det finskspråkiga fastlandet
 Ja, från/i det svenskspråkiga fastlandet

Nej

8. Hur ofta reser du till fastlandet?

Aldrig

10 gånger om året.

Fem gånger om året

En gång om året

Ett annat alternativ _____

9. Pratar du finska när du befinner dig i fastlandet?

Nej. Varför inte? Vilket språk använder du då?

Ja. I vilka situationer använder du finska?

10. Vilka alternativ motiverar dig mest att lära dig finska. Du kan också välja flera eller ange andra alternativ om du vill. Ringa in rätt alternativen.

a) Att få använda finska i praktiken

b) Att få känna kultur bland den finskspråkiga befolkningen i fastlandet

c) Att kunna prata med infödda språkbrukare på finska

d) Att kunna kommunicera med släktingar i fastlandet

e) Det hjälper mig att få arbete

på Åland

i fastlandet

f) Jag vill kunna använda finska i sociala medier

g) Jag vill tala finska med mina kompisar

h) Jag vill lära mig så många språk som möjligt

i) Annat alternativ, vilket? _____

11. Med skalan 1-10, hur roligt är det att studera finska?

12. Med skalan 1-10, hur nödvändigt är det att studera finska?

13. Tänker du skriva finska i studentexamen? Varför? Varför inte?

14. Hur ofta använder du finska utanför klassrummet? I Vilka situationer?

Dagligen _____

En gång om veckan _____

Sällan _____

Kanske _____

15. Skulle du vilja använda finska mer än vad du gör nu? Motivera ditt svar.

16. Tittar du på finskspråkiga tv-program? Läser du finskspråkiga tidningar? Vilka?

17. Lyssnar du på finskspråkig musik eller följer du finskspråkiga bloggare eller vloggare på sociala medier? Vilka?

Tack för ditt svar!

TABELLER

Tabell 1. Befolkning på Mariehamn efter år och språk.

	Totalt	Svenska	Finska	Engelska	Estniska	Lettiska	Rumänska	Ryska	Thai	Övrigt
2017	11 677	9 830	585	76	90	153	162	94	69	618

Tabell 2. Antal studerande per studerande och årskurs i Ålands lyceum under läsåret 2016–2017

	antal studerande	Finska A	antal oblig. kurser/åk	Finska A2	antal oblig. kurser/åk	Finska B	antal oblig. kurser/åk	Franska	antal oblig. kurser/åk	Spanska	antal oblig. kurser/åk	Tyska	antal oblig. kurser/åk
åk 1	137	5	3	46	3	40	4	22	3/4	35	3	43	3/4
åk 2	151	4	3	30	3	50	4	10	4/1	31	3	38	4/1
åk 3	158	0	0	33	1	0	0	4	1	25	2	8	1
Totalt	446	9		109		90		36		91		89	

Källa: e-post från Anna Levander, Ålands lyceum, 3.11.2016

Tabell 3. Procentuell andel grundskolelever som läser frivilliga språk efter år, språk och årskurs

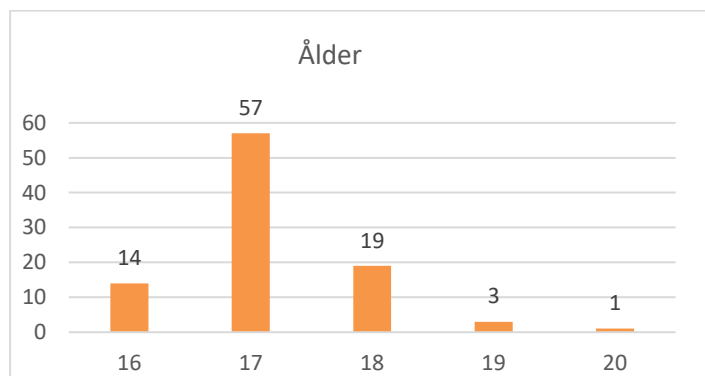
Procentuell andel grundskolelever som läser frivilliga språk efter år, språk och årskurs		Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9
2013	Finska	Totalt	79,9	68,4	55,6	60
2014	Finska	Totalt	85,1	78	59	61,6
2015	Finska	Totalt	73,8	82,3	71,4	63,6
2016	Finska	Totalt	68,2	80,7	72,2	58,9

Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå

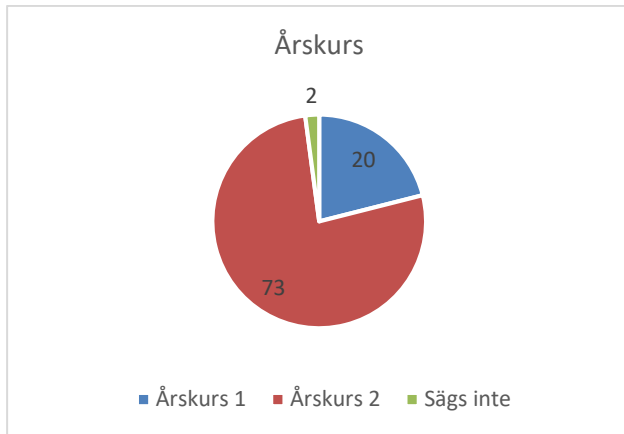
Tabell 5. Vilka alternativ motiverar dig mest att lära dig finska?

Vilka alternativ motiverar dig mest att lära dig finska?		Grupp A	Grupp B	Grupp C
Att få använda finska i praktiken	Antal	8	27	19
	Andel	50.0%	67.5%	54.3%
Att få känna kultur bland den finskspråkiga befolkningen i fastlandet	Antal	5	3	3
	Andel	31.3%	7.5%	8.6%
Att kunna prata med infödda språkbrukare på finska	Antal	4	10	10
	Andel	25.0%	25.0%	28.6%
Att kunna kommunicera med släktingar i fastlandet	Antal	5	11	5
	Andel	31.3%	27.5%	14.3%
Det hjälper mig att få arbete på Åland	Antal	11	32	29
	Andel	68.8%	80.0%	82.9%
Det hjälper mig att få arbete i fastlandet	Antal	9	27	16
	Andel	56.3%	67.5%	45.7%
Jag vill kunna använda finska i sociala medier	Antal	1	1	3
	Andel	6.3%	2.5%	8.6%
Jag vill tala finska med mina kompisar	Antal	0	6	5
	Andel	0.0%	15.0%	14.3%
Jag vill lära mig så många språk som möjligt	Antal	11	13	10
	Andel	68.8%	32.5%	28.6%
Annat alternativ, vilket?	Antal	1	4	8
	Andel	5,90 %	9,80 %	22,20 %

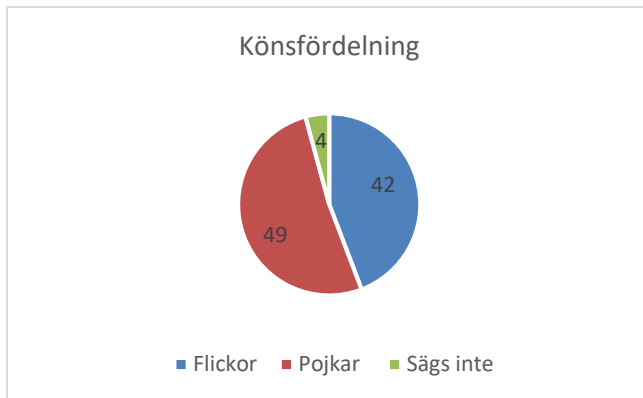
FIGURER

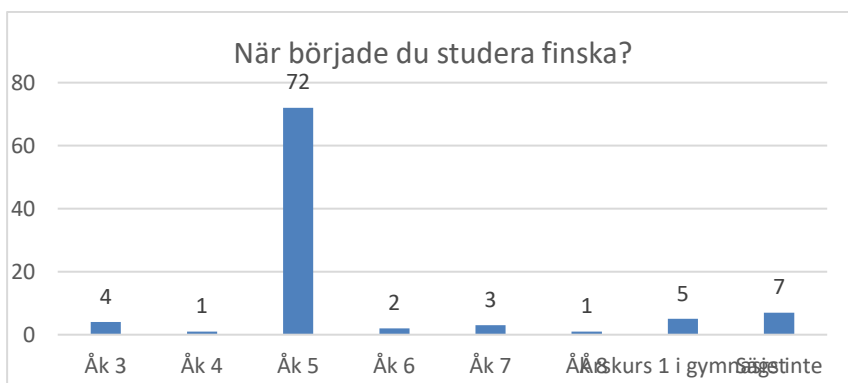
Figur 1. Ålder

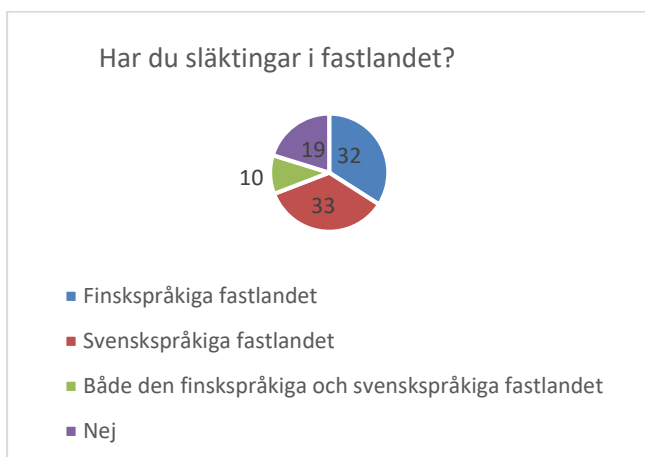
Figur 2. Årskurs.

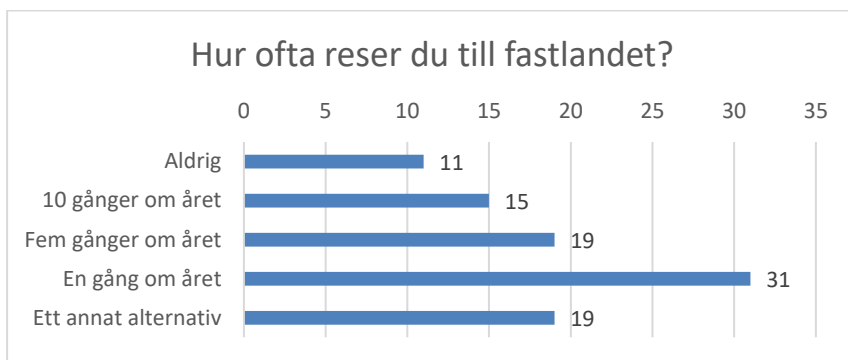
Figur 3. Könsfördelning

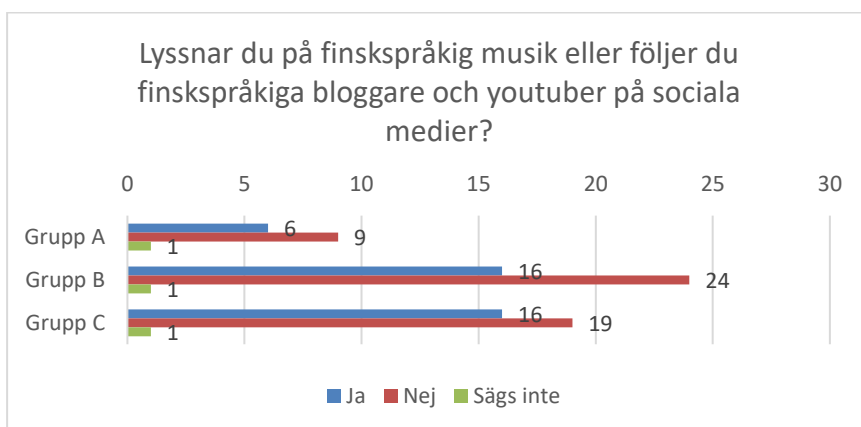
Figur 4. När började du studera finska?

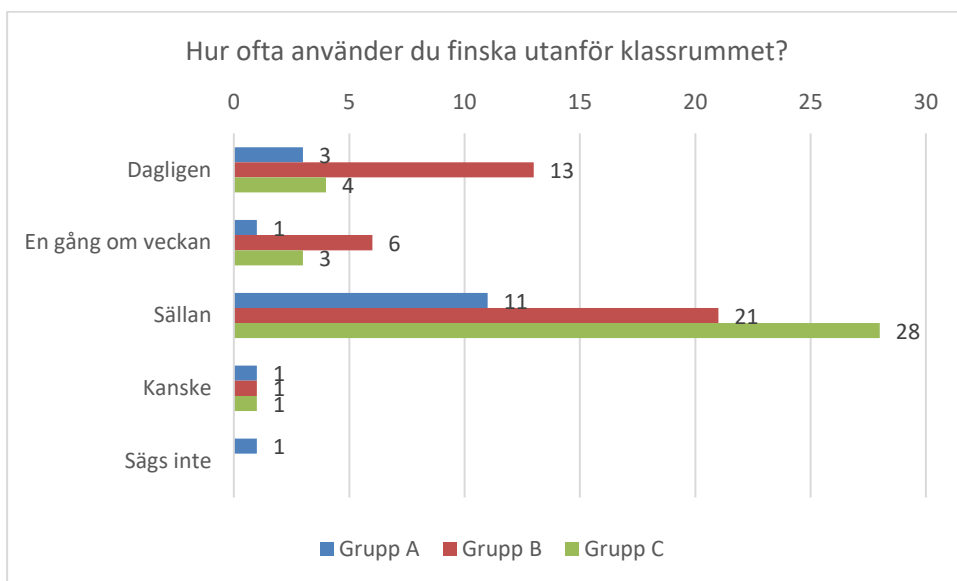
Figur 6. Släktingarnas hemtrakt.

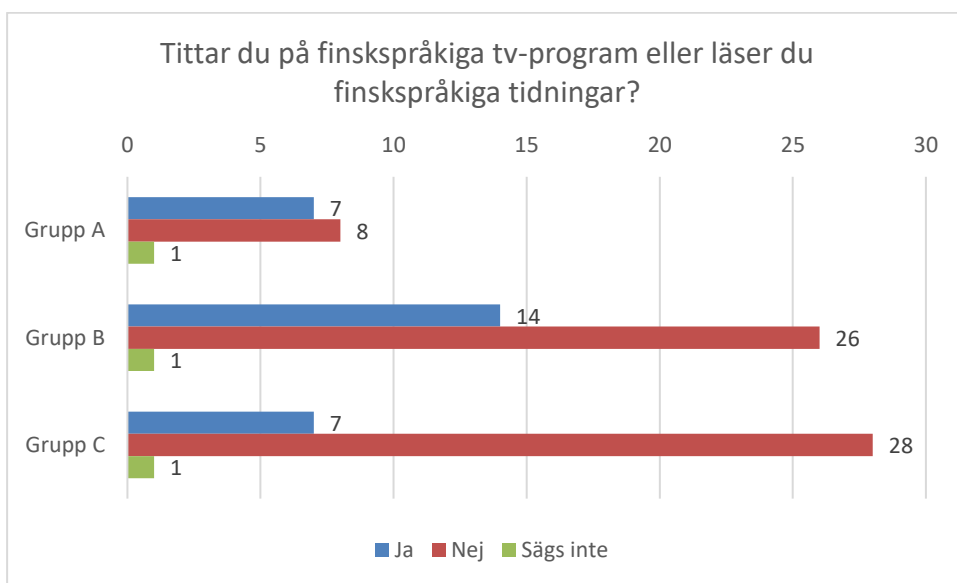
Figur 7. Hur ofta reser du till fastlandet?

Figur 12. Ungdomarnas intresse inom finskspråkig musik och sociala medier

Figur 13. Hur ofta använder du finska utanför klassrummet?

Figur 14. Tittar du på finskspråkiga tv-program eller läser du finskspråkiga tidningar?